

Ligonių kasos nuolat gyventojams primena, kaip svarbu laiku ir nepertraukiamai mokėti privalomojo sveikatos draudimo (PSD) įmokas, kad būtų galima naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis, už kurias sumokama Privalomojo sveikatos draudimo fondo lėšomis (PSDF) lėšomis. Deja, dalis gyventojų šių principų nesilaiko, dėl ko vėliau nukenčia finansiškai.

Panevėžio teritorinės ligonių kasos (Panevėžio TLK) specialistai perspėja gyventojus, ypač savarankiškai turinčius mokėti PSD įmokas, atsakingiau rūpintis savo sveikatos draudimu. Nors Sveikatos draudimo įstatymas tais atvejais, kai už gyventojus nustota mokėti arba kai jie patys nustoja mokėti PSD įmokas, suteikia teisę dar vieną mėnesį po to gauti iš PSDF biudžeto apmokamas sveikatos priežiūros paslaugas, kompensuojamuosius vaistus ir medicinos pagalbos priemones (MPP), įstatyme numatyta, jog šia teise galima naudotis tik su sąlyga, kad galiojančio sveikatos draudimo nebeturintys asmenys iki papildomo mėnesio pabaigos būtinai apsidraus. Jei ši sąlyga netenkinama, pasinaudojusieji sveikatos priežiūros paslaugomis per papildomą mėnesį tampa skolingi už suteiktas paslaugas, išduotus vaistus ar MPP. Iš jų išieškoma žala PSDF biudžetui.

Panevėžio TLK atkreipia gyventojų dėmesį: nors draudžiamųjų registre, kuriuo naudojasi ir gydymo įstaigos, rodoma, kad asmuo per papildomą mėnesį yra apdraustas, reikia įsidėmėti, kad draudimas suteikiamas skolon. Kitaip tariant, draudimas, pasibaigus mėnesiui, bus panaikintas, jei asmuo per tą mėnesį neapsidraus – pats nesusimokės PSD įmokos, neįsidarbina, neįsiregistruos Darbo biržoje ar neįgis teisės į draudimą valstybės lėšomis kitokiu pagrindu ir pan.

Kartais gyventojai šį esminį dalyką pamiršta arba ignoruoja, o sulaukę žinios apie padarytą žalą ir prašymo ją atlyginti, to daryti nesutinka – nesumokėtą PSD įmoką sumoka pavėluotai ir prašo ją įskaityti. Tačiau Sveikatos draudimo įstatyme nenumatyta galimybių PSD draudimo galiojimo atkurti atgaline data. Tas pats pabrėžiama ir teismo praktikoje.

Štai visai neseniai Klaipėdos apygardos teismas, apeliacine tvarka išnagrinėjęs civilinę bylą dėl žalos PSDF biudžetui atlyginimo, priėmė sprendimą, įpareigojantį asmenį, per papildomą mėnesį besigydytą ligoninėje, bet iki mėnesio pabaigos nesumokėjusį PSD įmokos, atlyginti maždaug 1 tūkst. eurų žalą PSDF biudžetui. Teismas išaiškino, kad įstatymų leidėjas, nustatydamas atsakomybę už PSD įmokų mokėjimą ir aiškiai nurodydamas PSD įsigaliojimo sąlygas, nenumato galimybių atkurti PSD galiojimo atgaline data, kaip prašė asmuo, kitą mėnesį padengęs skolą. Turintis PSD skolų draudžiamasis, kai jis apmoka mokestinę nepriemoką (skolą), netampa apdraustas už tą praeities laikotarpį, kai buvo laikomas

nedraustu dėl laiku nesumokėtų PSD įmokų.

Teismas nurodė, kad prievolė atsakyti už nustatytų prievolių nevykdymą turi būti paremta lygiateisiškumo, teisingumo principu, o už prievolės neįvykdymą laiku ir nustatytais terminais turi atsakyti visi asmenys. Negali būti taikomi dvigubi standartai asmenims, PSD prievolę vykdantiems laiku ir sąžiningai, bei asmenims, mokantiems PSD įmoką kaip skolą, kurie neįgydami apdraustojo statuso lygiateisiškai naudojami sveikatos priežiūros paslaugomis.

Ligonių kasos išieškoti žalą iš nedraustų gyventojų, pasinaudojusių sveikatos priežiūros paslaugomis per papildomą mėnesį, pradėjo 2015 m. kovo mėn. įsigaliojus Žalos PSDF biudžetui atlyginimo tvarkos aprašo pakeitimams. Panevėžio TLK yra suskaičiavusi, kad per 2015 m. penkis mėnesius jos veiklos zonoje buvo 213 žalos padarymo atvejų, siekiančių daugiau kaip 9 tūkst. Eur. Iš to skaičiaus 86 atvejais gyventojai žalą atlygino (3,7 tūkst. Eur), 28 atvejais pareikšti teisiniai ieškiniai (3,9 tūkst. Eur), o gyventojams išsiųsti raginimai iki nurodytos datos atlyginti žalą. Kiti atvejai – mažareikšmės žalos, tačiau stebima apskritai žalos PSDF biudžetui padarymo atvejų daugėjimo tendencija: per pusmetį nuo 2015 m. rugsėjo mėn. iki 2016 m. vasario mėn. Panevėžio TLK fiksavo apie 600 tokių atvejų, o priskaičiuota žala yra triskart didesnė nei pirmaisiais 2015 m. mėnesiais.

